

NADAHNUĆE ZA SUSRET S NOVIM IZAZOVIMA

U zagrebačkom SC-u održana je dvodnevna znanstveno-kulturna manifestacija „Hrvatsko proljeće i hrvatska država”, kojom je obilježena 50. godišnjica proglašenja studentskog štrajka na Hrvatskom sveučilištu

Početak prošloga tjedna (22. i 23. studenoga) u Studentskom centru u Zagrebu održana je Znanstveno-kulturna manifestacija *Hrvatsko proljeće i hrvatska država*, u povodu 50. obljetnice proglašenja studentskog štrajka na Hrvatskom sveučilištu. Svrha manifestacije bila je evocirati i interdisciplinarnim pristupom rasvijetliti povijesna zbivanja i posebice ulogu hrvatskih sveučilištaraca o 50. obljetnici proglašenja studentskoga štrajka, rasvijetliti poveznicu Hrvatskoga proljeća i procesa uspostavljanja hrvatske države i oduprijeti se pokušajima tendencioznih tumačenja najnovije dijonice hrvatske povijesti.

Manifestacija se sastojala od znanstvenoga skupa i popratnoga kulturnoga programa, a na čelu Programsko organizacijskog odbora bio je predsjednik Ante Čović. Održana je u organizaciji Fakulteta hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu i Studentskoga centra Sveučilišta u Zagrebu te pod pokroviteljstvom Predsjednika Republike Zorana Milanovića i Sveučilišta u Zagrebu. Uz domaće i inozemne poznavatelje i istraživače na njoj su sudjelovali i akteri i suvremenici Hrvatskoga proljeća.

Na skupu je pročitana poruka pokrovitelja manifestacije Predsjednika Republike Hrvatske. Predsjednik Milanović u njoj ističe:

„Hrvatsko proljeće, doživjevši vrhunac studentskim štrajkom u zimskim danima 1971., bilo je u ondašnjim državno-političkim prilikama pokret hrvatske narodne emancipacije. Iako ugušeno represijom, ostalo je trajnom baštinom hrvatske borbe za slobodu, a njegovi protagonisti simboli i nositelji autentičnih nacionalnih težnji, koje smo prije trideset godina ostvarili proglašenjem i obranom naše državne samostalnosti. Uvjeren sam da će znanstveno-kulturna manifestacija *Hrvatsko proljeće i hrvatska država* biti prigoda da se, u autentičnom prostoru događaja iz onoga vremena, i uz sudjelovanje tadašnjih protagonista, obilježi i vrjednuje važnost toga jedinstvenoga razdoblja naše novije povijesti.”

Rektor Sveučilišta u Zagrebu Damir Boras podsjetio je kako je prije točno pola stoljeća, u ponedjeljak 22. studenoga 1971. u istoj dvorani kina Studentskoga centra započeo studentski štrajk hrvatskih sveučilištaraca:

– Jačanju studentskoga pokreta na Sveučilištu u Zagrebu pridonio je Ivan Supek koji je obnašao dužnost rektora u dvama dvogodišnjim

Miro Gavran, Dražen Budiša, Damir Boras, Ante Žužul i Jakov Sedlar autor dokumentarnog filma

Detalj s izložbe fotografija postavljene u predvorju SC-a

mandatima, ukupno od 1968. do 1972. godine. Kao rektor Supek je uveo instituciju studenta prorektora, a na tu je dužnost u prosincu 1970. godine stupio Ivan Zvonimir Čičak. Nešto kasnije, u travnju 1971. godine Dražen Budiša postaje predsjednik Saveza studenata grada Zagreba. Hrvatski su sveučilištarci bili hrabriji i odlučniji u traženju društvenih reformi od tadašnjih etabliranih političara, a neke od njima važnih tema bile su nacionalna ravnopravnost i veća hrvatska autonomija unutar tadašnje centralizirane države.

Tadašnji student prorektor Ivan Zvonimir Čičak s ovih je nekoliko riječi sazeo motive i smisao studentskoga štrajka u studenom 1971. godine: „Hrvatski je štrajk bio plebiscit pobunjene mlade, intelektualne svijesti protiv birokratsko-etatskičkoga voluntarizma u ekonomskim i političkim odnosima”, istaknuo je rektor Boras te naglasio kako je želja pobunjenih

studenata bila da se Socijalističku Republiku Hrvatsku konstituiraju kao suverenu, nacionalnu državu hrvatskoga naroda.

– Nije to bio poziv na odcjepljenje iz tadašnje federalne i unitarne države s jako centraliziranim polugama političke moći, nego potpora borbi za ravnopravnost, potpora većem kulturnom, jezičnom i nacionalnom identitetu hrvatskoga naroda... Pritom su zatražili da se nepravedan i podređeni ekonomski položaj Hrvatske promijeni vođenjem brige o interesima radničke klase Hrvatske, i to zbog prolongiranja rješavanja problema vezanih za socijalizmu neprimjerenoga deviznoga režima te bankarskoga i vanjskotrgovinskoga sustava. Kao rektor Sveučilišta u Zagrebu, želim odati priznanje brojnim studentima Sveučilišta koji su nakon studentskoga štrajka bili policijski proganjani, tlačeni i difimirani na razne načine. Posebnu zahvalnost i priznanje želim odati onim studentima

koji su ponijeli najveću žrtvu i prvi bili optuženi i osuđeni u montiranim sudskim procesima: Draženu Budišu s Filozofskoga fakulteta, Ivanu Zvonimiru Čičku s Pravnoga i Filozofskoga fakulteta, Anti Paradžiku s Pravnoga fakulteta i Goranu Dodigu s Medicinskoga fakulteta, uz još mnoge druge ne samo u Zagrebu nego i u Splitu, Zadru i Rijeci, i s drugih fakulteta. U ovoj prilici ne smijemo ispustiti iz vida i činjenicu da su svoj doprinos Hrvatskom proljeću dali i brojni nastavnici i djelatnici Hrvatskoga sveučilišta, među kojima svakako treba spomenuti Marka i Vladimira Veselicu, Šimu Đodana i druge. Neki od profesora Sveučilišta bili su osuđeni na dugogodišnje kazne, dok su drugi izgubili posao ili bili šikanirani na različite načine – rekao je rektor Damir Boras te završio govor navodeći riječi koje je u istoj dvorani prije 50 godina izgovorio tadašnji student Goran Dodig, danas ugledni znanstvenik, saborski zastupnik i dragovoljac Domovinskog rata: „Generacija smo koja nije opterećena poviješću. Nikomu ne ćemo dopustiti da nas etiketira. Mi ne smijemo ostati pasivni promatrači društvenih previranja. Obvezatni smo zvoniti na uzbunu kad znamo da nas više umire nego se rada. Zar smijemo ostati nijemi kad naš čovjek počinje gubiti svoja najelegantnija obilježja, kao što su jezik i nacionalna kultura?”

Pozdravljajući skup, predsjednik Matice hrvatske Miro Gavran ustvrdio je kako su povjesničari uglavnom suglasni u ocjeni da je Hrvatsko proljeće pokrenutom angažmanom Hrvatskoga sveučilišta i njegovih hrabrih studenata, Maticom hrvatskom kao ustanovom oko koje su se okupljali istaknuti intelektualci te reformskim krilom Saveza komunista Hrvatske:

– Trudit ćemo se da Matica hrvatska čuva uspomenu na Hrvatsko proljeće i studentski štrajk te da u tim dramatičnim vremenima pronademo nadahnuće za susret s novim izazovima.

Sudionike manifestacije pozdravili su ravnatelj Hrvatskoga državnoga arhiva Dinko Čutura i ravnatelj Studentskoga centra Mirko Bošnjak.

U sklopu svečanoga otvaranja manifestacije sudionicima je premijerno prikazan dugometražni dokumentarni film „Hrvatsko proljeće i hrvatska država” redatelja Jakova Sedlara.

U radnom dijelu manifestacije održan je znanstveni skup na kojemu su govorila čak 53 izlagača među kojima značajan broj mladih povjesničara i znanstvenika. (R. I.)